

इतर मागास बहुजन कल्याण विभागांतर्गत
अनुदानित तत्त्वावर चालविण्यात येणाऱ्या
विजाभज प्रवर्गाच्या आश्रमशाळांमध्ये सौर उर्जा
प्रणाली (Ongrid Solar Power Plant
System Kit) बसविणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
इतर मागास बहुजन कल्याण विभाग,
शासन निर्णय क्रमांक विभशा-२०२५/प्र.क्र.१३९/विजाभज-१
मंत्रालय विस्तार इमारत, पहिला मजला,
हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा मार्ग,
मंत्रालय, मुंबई-४०००३२.
दिनांक :- २९ ऑगस्ट, २०२५.

- संदर्भ:-**
१. शासन निर्णय, उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग क्रमांक-
भांखस-२०१४/प्र.क्र.८२/भाग-III/उद्योग-४, दिनांक ०१ डिसेंबर, २०१६.
 २. शासन निर्णय, इ.मागा.व, सावशै.मा.प्रवर्ग, विजाभज आणि विमाप्र कल्याण विभाग,
क्रमांक- विभशा-२०१८/प्र.क्र.४६९/विजाभज-२, दिनांक ०३ फेब्रुवारी, २०२०
 ३. शासन परिपत्रक, इतर मागास बहुजन कल्याण विभाग क्रमांक-
विभशा-२०२१/प्र.क्र.२०१/विजाभज-१, दिनांक १९ ऑक्टोबर, २०२२
 ४. शासन पत्र, इतर मागास बहुजन कल्याण विभाग क्रमांक-
विभशा-२०२५/प्र.क्र.१३९/विजाभज-१, दिनांक ०२/०७/२०२५.
 ५. महाव्यवस्थापक(सौर), महाराष्ट्र ऊर्जा विकास अभिकरण (महाऊर्जा), पुणे यांचे पत्र
क्रमांक आरईएन/तांत्रिक मोजमापे-दर/२०२५-२६/सौर/३७५, दि.०४/०७/२०२५
 ६. राज्यस्तरीय प्रशासकीय विभाग खरेदी समितीच्या दि.२२/०७/२०२५ रोजीच्या बैठकीचे
इतिवृत्त.

प्रस्तावना:-

या विभागामार्फत विजाभज प्रवर्गातील मुलामुलींसाठी निवासी आश्रमशाळा चालविण्यात येतात.
विभागांतर्गत सुमारे ९८० प्राथमिक, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक आश्रमशाळा कार्यरत आहेत.
विद्यार्थ्यांची आर्थिक, सामाजिक व शैक्षणिक प्रगती व्हावी यासाठी स्वयंसेवी संस्थेमार्फत चालविल्या
जाणाऱ्या आश्रमशाळा मोलाचे कार्य करीत आहेत. कालांतराने काही प्राथमिक आश्रमशाळांना श्रेणीवाढ
देऊन माध्यमिक आश्रमशाळा सुरु करण्यात आल्या, तदनंतर काही माध्यमिक शाळांना श्रेणीवाढ देऊन
निवासी कनिष्ठ महाविद्यालये सुरु करण्यात आली. विजाभज प्रवर्गाच्या मुला-मुलींना इयत्ता १ ली ते
१२ वी पर्यंत शिक्षणासह मोफत निवास, भोजन व्यवस्था, आरोग्य सुविधा, क्रिडा सुविधा, शैक्षणिक

साहित्य, आंथरुण पांघरुण, भोजनाची भांडी इ. सुविधा आश्रमशाळेमार्फत पुरविण्यात येत आहेत. त्यासाठी शासन संबंधित संस्थांना वेतनेतर अनुदान देते.

२. विजाभज आश्रमशाळा ग्रामीण भागात असून ग्रामीण भागात विज वितरण कंपनीकडून मोठ्या प्रमाणात भारनियमन होत असल्याने विजेअभावी रात्रीच्या वेळी विद्यार्थ्यांना अभ्यासात अडचणी येतात तसेच आश्रमशाळा निवासी असून मुलांसोबत मुलीही निवासी आश्रमशाळेत राहतात. ग्रामीण भागातील आश्रमशाळांतील रात्रीच्या वेळी निवासी विद्यार्थ्यांच्या सुरक्षेच्या दृष्टीने वीज (Lights) आवश्यक आहे. परंतु, विज वितरण कंपनीकडे मागणीपेक्षा कमी विजेचे उत्पादन असल्याने विज वितरण कंपनीस राज्यात विशेषतः होणाऱ्या भारनियमनामुळे विज उपलब्ध होत नाही. विशेषतः निवासी राहणा-या मुला-मुलींच्या सुरक्षिततेच्या दृष्टीने आश्रमशाळा इमारतीत रात्रीच्या वेळी कायमस्वरूपी वीज उपलब्ध व्हावी, ही बाब विचारात घेता, विजाभज आश्रमशाळांना सौर उर्जा प्रणाली (१० kw Ongrid Solar Power Plant System Kit) उपलब्ध होणे आवश्यक आहे.

३. उपरोक्त बाब विचारात घेऊन, शासन निर्णय, संदर्भ क्र.२ व ३ नुसार अनुज्ञेयता पाहता, इतर मागास बहुजन कल्याण विभागार्तगत राज्यामध्ये विजाभज प्रवर्गाच्या प्राथमिक, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक असे एकूण ९८० आश्रमशाळा कार्यरत आहेत. खाजगी अनुदानित विजाभज आश्रमशाळांना अत्याधुनिक सौर उर्जा प्रणाली (१० kw Ongrid Solar Power Plant System Kit) पुरविण्याच्या अनुषंगाने एकाच परिसरात (Premises) असलेल्या प्राथमिक, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक आश्रमशाळा “एक युनिट” असे विचारात घेऊन एकूण ५८५ आश्रमशाळांपैकी पहिल्या टप्प्यात ९० आश्रमशाळांना सौर उर्जा प्रणाली (१० kw Ongrid Solar Power Plant System Kit) पुरविण्यात आले असून त्यानुसार उर्वरित एकूण ४८५ विजाभज आश्रमशाळांना सौर उर्जा प्रणाली (१० kw Ongrid Solar Power Plant System Kit) पुरविणेसंदर्भात आवश्यक ती कार्यवाही करणेबाबत निर्देश देण्यात आले.

४. त्यानुसार इतर मागास बहुजन कल्याण विभागार्तगत चालविण्यात येणाऱ्या खाजगी अनुदानित विजाभज प्रवर्गाच्या निवासी आश्रमशाळांना सौर उर्जा प्रणाली (१० kw Ongrid Solar Power Plant System Kit) पुरविण्याबाबतचा प्रस्ताव शासन निर्णय, संदर्भ क्र.१ अन्वये शासकीय विभागांनी करावयाच्या कार्यालयीन खरेदीसाठीच्या कार्यपद्धतीची सुधारित खरेदी नियमपुस्तिकेतील परिच्छेद २.९.२ मध्ये नमूद केल्यानुसार शासन परिपत्रक दि.७/०६/२०२२ अन्वये गठीत प्रधान सचिव (इ.मा.ब.क.वि.) यांच्या अध्यक्षतेखाली झालेल्या राज्यस्तरीय प्रशासकीय विभाग खरेदी समितीच्या दि.२२/०७/२०२५ रोजी बैठकीत ४९५ आश्रमशाळांना सौर उर्जा प्रणाली (१० kw Ongrid Solar Power Plant System Kit) पुरविणेसंदर्भात निविदेमध्ये आवश्यक त्या अटी व शर्तीचा अंतर्भाव करून

ई निविदा प्रक्रीया राबविण्याच्या अनुषंगाने पुढील आवश्यक ती कार्यवाही करणेबाबत सर्वानुमते निर्णय घेण्यात आला. तसेच इतर मागास बहुजन कल्याण विभागार्तगत चालविण्यात येणाऱ्या खाजगी अनुदानित विजाभज आश्रमशाळांमध्ये चर्चेनुसार सौर उर्जा प्रणाली (१० kw Ongrid Solar Power Plant System Kit) बसविण्याच्या अनुषंगाने महाव्यवस्थापक (सौर), महाराष्ट्र ऊर्जा विकास अभिकरण (महाऊर्जा), पुणे यांनी सौर उर्जा प्रणाली (१० kw Ongrid Solar Power Plant System Kit) उपयोगिता तसेच मानके/विशिष्ट निकष इ. बाबत संदर्भ क्र.०५ अन्वये अभिप्राय दिलेले आहेत.

५. उपरोक्त वस्तुस्थिती विचारात घेता, महाऊर्जा, पुणे यांच्या मानकाप्रमाणे उपकरणे/साहित्यांचे विशिष्ट निकषांसह (Specification), अंदाजपत्रक व महाऊर्जाचे शुल्कासहीत स्वयंस्पष्ट अभिप्रायानुसार इतर मागास बहुजन कल्याण विभागार्तगत ४९५ विजाभज प्रवर्गाच्या खाजगी अनुदानित निवासी आश्रमशाळा परिसरात १० KW चे सौर उर्जा प्रणाली (१० kw Ongrid Solar Power Plant System Kit) बसविण्याच्या अनुषंगाने ई-निविदा (Bid) दाखल करण्यासाठी प्राप्त शासन मान्यतेनुसार प्रशासकीय मान्यतेचे आदेश निर्गमित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय:-

इतर मागास बहुजन कल्याण विभागार्तगत ४९५ विजाभज प्रवर्गाच्या खाजगी अनुदानित निवासी आश्रमशाळा परिसरात १० KW चे सौर उर्जा प्रणाली (१० kw Ongrid Solar Power Plant System Kit) बसविण्याच्या अनुषंगाने महाऊर्जा, पुणे यांच्या मानकाप्रमाणे उपकरणे/साहित्यांचे विशिष्ट तांत्रिक निकषांसह (Specification), अंदाजपत्रक व महाऊर्जा यांचेकडील स्वयंस्पष्ट अभिप्राय विचारात घेऊन एकूण ४९५ आश्रमशाळांमध्ये परिसरात १० KW चे सौर उर्जा प्रणाली (१० kw Ongrid Solar Power Plant System Kit) बसविण्याच्या अनुषंगाने रु.५४.९९ कोटी (अक्षरी चौपन्न कोटी नव्यन्नव लक्ष फक्त) (सर्व कर व खर्चासहीत) इतक्या रकमेच्या मर्यादेत ई-निविदा (Bid) दाखल करण्यासाठी खालील अटींच्या अधीन राहून प्रशासकीय मान्यता देण्यात येत आहे.

- १) राज्यातील खाजगी अनुदानित निवासी आश्रमशाळांमध्ये पुरवावयाच्या १० KW चे सौर उर्जा प्रणाली (१० kw Ongrid Solar Power Plant System Kit) बाबतचे निकष (Specifications) महाऊर्जा, पुणे यांचे दि.०४/०७/२०२५ रोजीच्या पत्रान्वये प्राप्त तांत्रिक अभिप्रायानुसार असेल.
- २) राज्यातील खाजगी अनुदानित निवासी आश्रमशाळांना पुरवावयाच्या १० KW चे सौर उर्जा प्रणाली (१० kw Ongrid Solar Power Plant System Kit) या साहित्याचे संपूर्ण मालकी हक्क शासनाकडे राहतील. संबंधित आश्रमशाळेचे मुख्याध्यापक तसेच वसतिगृह अधीक्षक उपरोक्त नमूद शैक्षणिक साहित्य ही शासकीय मालमत्ता समजून त्याची देखभाल करतील.

३) विजाभज प्रवर्गाच्या निवासी आश्रमशाळेच्या परिसरात १० KW चे सौर उर्जा प्रणाली (१० kw Ongrid Solar Power Plant System Kit) बसविण्याकरीता जागा उपलब्ध करून देण्याची जबाबदारी संबंधित आश्रमशाळेचे संस्थाचालक व मुख्याध्यापकाची राहिल.

४) आश्रमशाळांमध्ये पुरवावयाच्या १० KW चे सौर उर्जा प्रणाली (१० kw Ongrid Solar Power Plant System Kit) ची खरेदी प्रक्रीया खालीलप्रमाणे राबविण्यात येईल :-

- राज्यातील विजाभज प्रवर्गाच्या खाजगी अनुदानित निवासी आश्रमशाळांमध्ये पुरविण्यात येणारे १० KW चे सौर उर्जा प्रणाली (१० kw Ongrid Solar Power Plant System Kit) हे “शासकीय विभागाने करावयाच्या कार्यालयीन खरेदीसाठीच्या कार्यपद्धतीची नियम पुस्तिका” याबाबत उद्योग उर्जा व कामगार विभागाने निर्गमित केलेल्या शासन निर्णय क्र. भांखस-२०१४/प्र.क्र.८२/भा-III/उद्योग-४, दि. १ डिसेंबर, २०१६ मध्ये नमुद केलेल्या विहित कार्यपद्धती व तदनंतर त्यानुषंगाने वेळोवेळी निर्गमित करण्यात आलेल्या शासन निर्णयामधील विहित अटी, शर्तीच्या अधीन राहून तसेच प्रशासकीय खरेदी समितीने विहित खरेदी नियमावलीचे पालन करून ई-निविदा राबवून खरेदीप्रक्रीया पूर्ण करण्यात यावी.
- प्रस्तुत ई-निविदेतील न्यूनतम दरधारक (L-१) यांना उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभागाच्या दि.१ डिसेंबर, २०१६ रोजीच्या शासन निर्णयासोबतच्या “शासकीय विभागाने करावयाच्या कार्यालयीन खरेदीसाठीच्या कार्यपद्धतीची नियमपुस्तिकेत विहित केलेली कार्यपद्धती तसेच शासनाचे प्रचलित नियम व Central Vigilance Commission (CVC) यांची मार्गदर्शक तत्वे विचारात घेऊन निविदा अंतिम कराव्यात.

- बॅच बिड असल्याने निविदाकारांनी एकच किंमत सांगणे अपेक्षित आहे. सदर किमतीमध्ये DESIGN, SUPPLY (incl. transportation), INSTALLATION, GST, MAINTENANCE (देखभाल दुरुस्ती), इत्यादी सर्व बाबींचा समावेश असेल, निविदाकार बिडमध्ये वरील बाबीसाठी वेगवेगळ्या किमती दर्शविणार असल्यास संबंधित बिड विचारात घेतले जाणार नाही.

२. सदर खरेदीबाबतचा खर्च “मागणी क्र. झेडजी-३, प्रधानशीर्ष-२२२५ अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, इतर मागास वर्ग व अल्पसंख्याक यांचे कल्याण, २७७-शिक्षण, (०१) विमुक्त जाती भटक्या जमाती, इतर मागास वर्ग व विशेष मागास प्रवर्ग यांचे कल्याण, (०१) (०२) अशासकीय संस्थाद्वारे विमुक्त जाती भटक्या जमातीच्या विद्यार्थ्यांसाठी चालविण्यात येणाऱ्या निवासी आश्रमशाळांतील वसतीगृहातील सुविधा वाढविणे (कार्यक्रम) (२२२५ई८७५), २१-पुरवठा व सामग्री” या लेखाशिर्षातर्गत सन २०२५-२६ या वर्षात उपलब्ध होणाऱ्या तरतूदीमधून भागविण्यात येईल.

३. हा शासन निर्णय, वित्तीय अधिकार नियम पुस्तिका, १९७८ भाग पहिला, उपविभाग ०२ मधील अनुक्रमांक-३ नियम क्र.०७, अनुक्रमांक-४ नियम क्र.०७ नुसार तसेच शासन परिपत्रक, वित्त विभाग क्रमांक-अर्थसं-२०२५/ प्र.क्र.४४/अर्थ-३, दि.०७/०४/२०२५ अन्वये प्रशासकीय विभागास प्रदान केलेल्या अधिकारात निर्गमित करण्यात येत आहे.

४. सदरहू शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करून देण्यात आला असून त्याचा सांकेतांक २०२५०८२९१८००५१७८३४ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षात्कृत करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(दिनेश चव्हाण)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

- १) मा.राज्यपालांचे सचिव, राजभवन, मुंबई.
- २) मा.सभापती, महाराष्ट्र विधानपरिषद, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.
- ३) मा.अध्यक्ष, महाराष्ट्र विधानसभा, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.
- ४) मा.विरोधी पक्षनेता, विधानपरिषद / विधानसभा, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.
- ५) मा.उपसभापती, महाराष्ट्र विधानपरिषद, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.
- ६) मा.उपाध्यक्ष, महाराष्ट्र विधानसभा, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.
- ७) मा.मुख्यमंत्री महोदयांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ८) मा.उप मुख्यमंत्री महोदयांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ९) संचालक, इतर मागास बहुजन कल्याण संचालनालय, पुणे.
- १०) मा.मंत्री, इतर मागास बहुजन कल्याण विभाग यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ११) प्रधान सचिव, इतर मागास बहुजन कल्याण विभाग, यांचे स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई.
- १२) महालेखापाल (लेखा परिक्षा),/ (लेखा अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र-१, मुंबई.
- १३) महालेखापाल (लेखा परिक्षा),/ (लेखा अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र-२, नागपूर.
- १४) उपसंचालक, इतर मागास बहुजन कल्याण विभाग (प्रादेशिक) (सर्व)
- १५) सहाय्यक संचालक, इतर मागास बहुजन कल्याण विभाग (सर्व)
- १६) लेखा परीक्षक, स्थानिक निधी लेखा व निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई.
- १७) उप सचिव (अर्थसंकल्प), इतर मागास बहुजन कल्याण विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- १८) उप सचिव (का-१४१३) नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- १९) उप सचिव (व्यय-१४) वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- २०) कक्ष अधिकारी (अर्थसंकल्प), इतर मागास बहुजन कल्याण विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- २१) निवडनस्ती (विजाभज-१).